

Ewa Szostak

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

UMOWA PARTNERSTWA A REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY DLA DOLNEGO ŚLĄSKA NA LATA 2014-2020

Streszczenie: Rozpoczął się nowy okres programowania, a z nim pojawiły się nowe środki przeznaczone m.in. na rozwój regionów. Aby kraj i regiony mogły skorzystać z tych środków, muszą być spełnione pewne warunki, a wśród nich zostać przygotowane niezbędne dokumenty zgodne z propozycjami Komisji Europejskiej i dokumentami UE. Dolny Śląsk to region, dla którego wzrost funduszy na RPO wynosi ponad 80% w stosunku do poprzedniego okresu programowania. Obecnie RPO WD 2014-2020 został przekazany do KE wraz z Umową Partnerstwa i dokumenty te oczekują na akceptację, co umożliwi uruchomienie procedur związanych z możliwością wykorzystania nowych środków.

Słowa kluczowe: Umowa Partnerstwa, regionalny program operacyjny, fundusze strukturalne.

DOI: 10.15611/pn.2015.380.36

1. Wstęp

Rozpoczął się nowy okres programowania – na lata 2014-2020. Ten czas, ze względu na wielkość pomocy, stan gospodarki oraz potrzeby rozwojowe regionów, powinien być dobrze zaplanowany, a wyznaczone cele powinny przyczynić się do maksymalnej efektywności polityki.

Dolny Śląsk jest obszarem niejednorodnym o specyficznych potencjałach i potrzebach. Dwa ośrodki są czołowe z punktu widzenia tworzenia PKB regionu – są to miasto Wrocław i podregion legnicko-głogowski, którego potencjał oparty jest na przemyśle miedziowym. Pozostałe trzy podregiony charakteryzują się niskimi wskaźnikami rozwoju i konkurencyjności regionalnej. Ich potencjał tkwi głównie w szeroko rozumianej turystyce. Celem niniejszych rozważań jest wskazanie zależności między dokumentami strategicznymi, instrumentami polityki spójności i wyzwaniem, przed jakim stoi Dolny Śląsk. Poprzez analizę dokumentów strategicznych dla regionu autorka chce wskazać na ich spójność oraz jednoznacznie określone cele rozwojowe w nowej perspektywie finansowej UE.

2. Dokumenty strategiczne

Polityka i dokumenty krajowe muszą być zgodne z politykami i wytycznymi na poziomie UE. Dla prawidłowego wyznaczania celów konieczna jest wiedza na temat zależności i powiązań między dokumentami. Na poziomie UE nadrzędnym strategicznym dokumentem w perspektywie 2014-2020 jest strategia Europa 2020. Jej ogłoszenie zbiegło się w czasie z tworzeniem Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020 (KPR), a następnie jego kolejnych aktualizacji. Realizacji strategii służą następujące dokumenty: europejski semestr¹ bezpośrednio powiązany z Krajowym Programem Reform oraz Umowa Partnerstwa², która musi zawierać zapisy wynikające ze Wspólnych Ram Strategicznych, a więc jest dokumentem, który powinien ułatwić państwom członkowskim przygotowanie się do wdrożenia kolejnej perspektywy finansowej. Ostatni dokument to Wieloletnie Ramy Finansowe³ określające kształt polityki spójności, WPR i WPRyb. W Polsce głównymi dokumentami, na podstawie których będą realizowane cele strategii Europa 2020, są: Umowa Partnerstwa, programy, Kontrakt Terytorialny.

Na politykę spójności UE przeznaczyła 32,5% budżetu, co stanowi 351,8 mld euro. Polska otrzyma z budżetu polityki spójności w latach 2014-2020 82,5 mld euro, z czego 252 mln euro na wsparcie bezrobotnej młodzieży. W ramach funduszy polityki spójności będzie realizowanych 6 programów krajowych, w tym 1 ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej, oraz 16 Regionalnych Programów Operacyjnych.

Umowa Partnerstwa (UP) jest dokumentem, rodzajem umowy dwustronnej między krajem członkowskim UE i Komisją Europejską (KE). Obecnie KE jest na etapie analizy umów z 27 państw oraz programów operacyjnych (PO) złożonych przez 10 państw. Dziesiątego stycznia 2014 r. Polska złożyła UP i 22 projekty PO – największa liczba PO wśród dotychczas złożonych. Przy analizie dokumentów KE będzie zwracała szczególną uwagę na realizację inwestycji służących wspieraniu wzrostu gospodarczego, do których zaliczono inwestycje ukierunkowane na: badania i innowacje, technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK), wspieranie przedsiębiorczości MŚP oraz wspieranie przechodzenia do gospodarki niskoemisyjnej.

¹ Europejski semestr to cykl, podczas którego koordynuje się politykę gospodarczą i fiskalną w UE. Jego najważniejsza część przypada na pierwszych sześć miesięcy w roku, stąd nazwa „semestr”. Podczas europejskiego semestru państwa członkowskie dopasowują swoją politykę budżetową i gospodarczą do celów i zasad ustalonych na szczycie UE. Dzięki temu semestr ma zapewnić zdrowe finanse publiczne, sprzyjać wzrostowi gospodarczemu i zapobiegać nadmiernym zakłóceniom równowagi makroekonomicznej w UE.

² Umowa Partnerstwa jest umową między krajem członkowskim a KE, w której zawarte są zapisy dotyczące wykorzystania funduszy europejskich w bieżącej perspektywie finansowej.

³ 27 czerwca 2013 r. przewodniczący Parlamentu, Rady i Komisji osiągnęli porozumienie polityczne w sprawie rozporządzenia dotyczącego wieloletnich ram finansowych na lata 2014-2020 oraz nowego porozumienia międzyinstytucjonalnego, które Parlament zatwierdził formalnie na sesji plenarnej w listopadzie 2013 r.

Tabela 1. Programy operacyjne oraz podział środków w latach 2014-2020

Program operacyjny	Obszary wsparcia	Fundusz	Wstępny podział środków (w mln euro)	
Infrastruktura i środowisko	<ul style="list-style-type: none"> gospodarka niskoemisyjna przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do nich transport i bezpieczeństwo energetyczne 	FS, EFRR	27 513,9	
Inteligentny rozwój	<ul style="list-style-type: none"> budowa nowych i wzmacnianie istniejących powiązań między sektorem nauki a przedsiębiorstwami rozwój innowacyjności przedsiębiorstw wzmocnienie jakości badań oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej 	EFRR	8614,1	
Wiedza, edukacja, rozwój	<ul style="list-style-type: none"> zatrudnienie i mobilność pracowników włączenie społeczne osób wykluczonych i walka z ubóstwem inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie wzmacnianie sprawności i efektywności państwa 	EFS	4419,3	
Polska cyfrowa	Wsparcie przeznaczone zostanie na stworzenie warunków do powszechnego wykorzystania technologii poprzez: powszechny dostęp do szybkiego Internetu, rozwój e-administracji oraz e-integrację osób wykluczonych cyfrowo.	EFRR	2255,6	
Polska Wschodnia	Wsparcie finansowe pięciu wschodnich województw Polski, którego celem jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności makroregionu Polski Wschodniej.	EFRR	2117,2	
Pomoc techniczna	Będzie instrumentem służącym instytucjom odpowiedzialnym za realizację interwencji finansowanych z funduszy strukturalnych.	FS	700,1	
Regionalne Programy Operacyjne	15 RPO dla województw słabiej rozwiniętych oraz RPO dla województwa mazowieckiego – jako regionu lepiej rozwiniętego	EFRR, EFS	dol	2250,4
			k-p	1901,7
			lbl	2228,8
			ls	906,1
			ld	2253,9
			mp	2875,5
			mz	2087,9
			op	994,1
			pk	2112,2
			pd	1212,4
			pm	1863,0
			śl	3473,6
			św	1363,2
			w-m	1726,6
wlp	2447,9			
zp	1599,7			

Oznaczenia województw: dol – dolnośląskie, k-p – kujawsko-pomorskie, lbl – lubelskie, ls – lubuskie, ld – łódzkie, mp – małopolskie, mz – mazowieckie, op – opolskie, pk – podkarpackie, pd – podlaskie, pm – pomorskie, śl – śląskie, św – świętokrzyskie, w-m warmińsko-mazurskie, wlp – wielkopolskie, zp – zachodniopomorskie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z MIR.

Dokumenty, jakimi są programy operacyjne, służą doprecyzowaniu zasad wdrażania funduszy UE. Wskazują na działania i podmioty, którym może być udzielone wsparcie. Programy, z których będą korzystać m.in. regiony, i podział środków przedstawiono w tabeli 1 w celu lepszego zobrazowania możliwości finansowania rozwoju ze środków UE.

Kontrakt Terytorialny to również rodzaj umowy, ale zawieranej na co najmniej trzy lata, między władzami regionu a rządem. Umowa ta wskazuje na zakres wsparcia z funduszy europejskich oraz ze środków krajowych, których wydatkowanie jest zależne od decyzji poszczególnych resortów lub instytucji im podległych, a ponadto indywidualizuje charakter umowy ze względu na specyficzne cechy danego regionu. Kontrakt składa się z dwóch części: pierwsza, ogólna i wspólna dla wszystkich regionów, w której m.in. ma znaleźć się algorytm podziału funduszy europejskich pomiędzy regiony, oraz druga, szczegółowa i indywidualna dla każdego regionu. Ta część ma zawierać następujące elementy [Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju]:

- ogólną charakterystykę województwa, w tym analizę jego mocnych stron i barier rozwojowych oraz rekomendowane działania prorozwojowe w odniesieniu do całego obszaru;
- propozycje dziedzin, których wsparcie będzie priorytetem dla danego województwa;
- propozycje priorytetowych inwestycji oraz ich wstępną wycenę.

3. Dolny Śląsk wobec wyzwań i ram finansowych 2014-2020

Intensyfikacja prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym dla Dolnego Śląska (RPO) zbiegła się z przyjęciem Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 na początku 2013 r. Poniżej zostanie dokonana analiza procesu tworzenia RPO i jego ostatecznego kształtu z punktu widzenia UP.

UP stanowi punkt odniesienia do określania szczegółowej zawartości programów operacyjnych. Programy operacyjne precyzują specyficzne obszary wsparcia i instrumenty realizacji. Cel główny województwa dolnośląskiego został określony jako: „Wzrost konkurencyjności Dolnego Śląska zapewniający poprawę poziomu życia jego mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju” [Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego... 2014]. Tak sformułowany cel odnosi się do definicji rozwoju regionalnego, którego istotą jest konkurencyjność regionów rozumiana jako zdolność regionu do tworzenia i utrzymywania kreatywnego i produktywnego środowiska, tzn. takiego, które w coraz większym stopniu przyczynia się do tworzenia wartości przez działające w regionie przedsiębiorstwa oraz do podnoszenia dobrobytu jego mieszkańców. Przy formułowaniu celu głównego podkreślono potrzebę zachowania i działania według zasad rozwoju zrównoważonego.

Konkurencyjna gospodarka to taka, która podnosi standard życia w sposób zrównoważony i zapewnia stały dostęp do miejsc pracy. Wzmacnianie konkurencyjności polega na wzroście produktywności, ponieważ jest to jedyny sposób osiągnięcia

nięcia trwałego wzrostu dochodów *per capita*, co przekłada się na podniesienie jakości i poziomu życia. Pojęcie poziomu życia obejmuje wiele aspektów społecznych, co pozwala przyjąć szeroką definicję konkurencyjności, obejmującą elementy wszystkich trzech filarów strategii lizbońskiej: dobrobyt, opieka społeczna i ochrona środowiska [European Commission 2011].

Prace nad opracowaniem kierunków rozwoju poprzez wyznaczenie ich celów w ramach RPO WD 2014-2020 rozpoczęto jeszcze w 2012 r., nie znając szczegółów dotyczących wielkości i podziału środków z budżetu UE. Wyznaczone cele są wspólne dla wszystkich europejskich regionów. Jednak przy podziale środków na realizację poszczególnych celów obowiązuje zasada *ring financing*, mająca bezpośrednio odnośniki w strategii Europa 2020, oznaczająca wprowadzenie wymogu przeznaczania określonych środków finansowych na poszczególne obszary tematyczne. Ponadto wskazano na konieczność koncentracji 60-80% (w zależności od regionu) środków EFS na maksymalnie 4 priorytetach inwestycyjnych oraz 50-80% środków z EFRR, z czego 6-20% ma być przeznaczony na gospodarkę niskoemisyjną dla celów 1, 3, 4 [Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej 2012].

Rys. 1. Ewolucja celów w ramach RPO województwa dolnośląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [UMWD 2011, 2013].

Analizując cele wyznaczone w obu dokumentach, zauważa się wzrost liczby celów w przyszłej perspektywie. Może to wynikać z chęci większego uszczegółowienia celów dla precyzyjniejszej ich realizacji oraz przystawalności do celów Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej. Pomimo większej liczby celów ich

zakres merytoryczny niewiele różni się między tymi dwoma okresami programowania. Jest to pozytywne z punktu widzenia ciągłości realizacji inwestycji, strategii i planów rozwoju (por. rys. 1). Zmieniają się jednak zasady realizacji celów, co jest wynikiem polityki UE i założeń przyjętych dla nowej perspektywy finansowej, gdzie we wszystkich dokumentach UE położono główny nacisk na potrzebę wzrostu efektywności i koncentracji środków polityki spójności. W związku z tym konieczne jest właściwe wskazanie obszarów interwencji adekwatnych do celów. Cele tematyczne opracowywane w 2012 r. (por. tab. 2) nieznacznie zmieniały się z powodu lepszego dopasowania do priorytetów wskazanych przez Komisję Europejską.

W ostatecznej wersji dokumentu, który został przedłożony Komisji Europejskiej, można znaleźć wiele nieścisłości i błędów. Między innymi dotyczą one numerowania celów tematycznych i odnoszenia ich do osi priorytetowych, ponadto cele tematyczne 9 i 11 zostały powtórzone, ale opisy tych celów różnią się, wskazując, że cel 9 odnosi się do infrastruktury edukacyjnej, natomiast cel 11 związany jest ze sferą edukacji i jakości kształcenia spełniającego wymogi rynku pracy (por. tab. 2).

Tabela 2. Ewolucja celów szczegółowych i osi priorytetowych RPO WD 2014-2020

14.11.2012	25.10.2013	8.04.2014			
Cele tematyczne	Cel szczegółowy osi priorytetowej	Osie priorytetowe	Cele tematyczne*	Fundusze strukturalne	Wielkość wsparcia (w mln euro)
1	2	3	4	5	6
Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji Zwiększanie konkurencyjności MŚP	Wzrost konkurencyjności i rozwój gospodarki regionu oparty na badaniach i rozwoju, innowacjach oraz nowych rozwiązaniach dla przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwa i innowacje (CT1)	Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji (CT1) Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR) (CT3)	EFRR	421
Zwiększanie dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), ich wykorzystywania i jakości	Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych w regionie	Technologie informacyjno-komunikacyjne (CT2)	Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK (CT2)	EFRR	66

Tabela 2, cd.

1	2	3	4	5	6
Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	Zmniejszenie emisyjności gospodarki oraz wzrost udziału energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych i zwiększenie efektywności energetycznej	Gospodarka niskoemisyjna (CT3)	Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach (CT4)	EFRR	356
Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (poziom krajowy)					
Ochrona środowiska i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	Poprawa stanu środowiska oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych	Środowisko i zasoby (CT4)	Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (CT5) Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami (CT6)	EFRR	180
Promowanie transportu uwzględniającego zasadę zrównoważonego rozwoju i usuwanie niedoborów przepustowości w najważniejszych infrastrukturach sieciowych	Poprawa dostępności transportowej regionu oraz jakości i standardów transportu na Dolnym Śląsku	Transport (CT5)	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej (CT7)	EFRR	377
Promowanie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników	Rynek pracy (CT8)	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników (CT8)	EFS	263

1	2	3	4	5	6
Promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	Włączenie społeczne, podniesienie poziomu i jakości życia	Włączenie społeczne (CT9)	Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją (CT9)	EFS	154
	Zapewnienie infrastruktury dla spójności społecznej i poprawy jakości życia, w szczególności ubogich społeczności	Infrastruktura spójności społecznej (CT6)		EFRR	158
Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Modernizacja i wzmocnienie infrastruktury edukacyjnej	Infrastruktura edukacyjna (CT7)		EFRR	65
	Podniesienie jakości i dostępności edukacji	Edukacja (CT10)	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie (CT 10)	EFS	131
Zwiększenie zdolności instytucjonalnej i skuteczności administracji publicznej poprzez wzmocnienie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej oraz służb publicznych związanych z wdrażaniem EFRR i EFS	Zapewnienie sprawnego i efektywnego wykorzystania środków funduszy strukturalnych w ramach RPO WD	Pomoc techniczna (CT11)		EFS	79

* Cele tematyczne wskazane w: [Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego... 2014].

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Zgodność celów RPO WD z Umową Partnerstwa

UP		RPO WD
Cele główne	Priorytetowe obszary wsparcia	Osie priorytetowe
Zwiększanie konkurencyjności gospodarki	Otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom	Przedsiębiorstwa i innowacje
	Nowoczesna infrastruktura	Technologie informacyjno-komunikacyjne
	Spójność społeczna i aktywność zawodowa	Gospodarka niskoemisyjna
	Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami	Środowisko i zasoby
	Nowoczesna infrastruktura sieciowa	Infrastruktura edukacyjna
	Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami	Rynek pracy
	Infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu i zatrudnienia	Edukacja
Poprawa spójności społecznej i terytorialnej	Spójność społeczna i aktywność zawodowa	Technologie informacyjno-komunikacyjne
	Infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu zatrudnienia	Transport
		Infrastruktura spójności społecznej
Podnoszenie sprawności i efektywności państwa	Otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom	Infrastruktura edukacyjna
		Włączenie społeczne
		Edukacja
		Technologie informacyjno-komunikacyjne

Źródło: opracowanie własne.

W bieżącym okresie programowania środki pochodzące z UE w ramach RPO dla Dolnego Śląska będą o 85,5% wyższe niż w latach 2007-2013. Ich wstępny podział wskazuje, że 1/4 środków przeznaczona będzie na 2 osie priorytetowe: Przedsiębiorstwa i innowacje (19%) oraz Transport (17%); 16% środków przeznaczonych zostanie na Gospodarkę niskoemisyjną, a 11% na Rynek pracy.

Umowa Partnerstwa wskazuje na trzy cele główne oraz priorytetowe obszary wsparcia. Pierwszy cel zawiera siedem obszarów priorytetowych, którym odpowiada siedem osi priorytetowych RPO. Cel „poprawa spójności społecznej i terytorialnej” wskazuje na dwa obszary priorytetowe, które znajdują odzwierciedlenie w sześciu osiach priorytetowych RPO. Trzy osie priorytetowe powtarzają się. Natomiast cel „podnoszenie sprawności i efektywności państwa” wskazuje po jednym

obszarze wsparcia i osi priorytetowej, z tym że oś Technologie informacyjno-komunikacyjne zbieżna jest ze wszystkimi celami głównymi (por. tab. 3).

4. RPO WD 2014-2020 a cele rozwojowe regionu

Obszar Dolnego Śląska jest zróżnicowany. Różnice te występują w wielu przekrojach, takich jak np.: geograficzny i ukształtowanie terenu, przemysłowy – występowanie przemysłu surowcowego i wydobywczego czy też przyrodniczy – dolina Baryczy na północy regionu i Sudety na południu. Zróżnicowanie wynika również z bliskości silnych ośrodków wzrostu, takich jak Wrocław czy LGOM.

Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2020 wskazuje na 8 celów głównych, które są zbieżne z osiami priorytetowymi: rozwój gospodarki opartej na wiedzy; zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej; wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP; ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa; zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno-informacyjnych; wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników; włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia; podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne. W strategii założono, że środki z UE w latach 2013-2025 będą wynosić 0,8 mld zł rocznie. Z podziału środków w ramach RPO wynika, że w okresie 2014-2020 Dolny Śląsk otrzyma ponad 9 mld zł, tj. 1,28 mld zł rocznie. Potencjał finansowy samorządu wojewódzkiego równy jest 17,6% średniorocznej wartości wydatków inwestycyjnych sektora publicznego (7,4 mld zł) skierowanych na rozwój regionu [Strategia rozwoju... 2012].

Ważnym narzędziem realizacji celów regionalnych będzie również Kontrakt Terytorialny, dający możliwość współfinansowania zadań ze środków krajowych i programów operacyjnych. Zarząd województwa przy realizacji celów będzie korzystał z zasad inżynierii finansowej, łącząc środki pochodzące z pożyczek, gwarancji, *seed capital*, poręczeń i inne. Zasadę tę województwo dolnośląskie zaczęło stosować już w poprzednim okresie programowania.

Narzędzia finansowe w bieżącym okresie programowania powinny zmniejszyć nierówności występujące w regionie. W szczególnie trudnej sytuacji są obszary peryferyjne regionu, a przede wszystkim Aglomeracja Wałbrzyska, Ziemia Kłodzka, obszary górskie i północno-wschodnie rejony województwa. Województwo wskazuje, że drogą zwiększenia spójności wewnątrz regionu będzie polityka oparta na wzmacnianiu powiązań obszarów peryferyjnych z ośrodkami centralnymi.

5. Zakończenie

Nowy okres programowania to nowe możliwości i szanse na zmniejszenie nierówności społeczno-gospodarczych występujących w regionie. Polityka rozwoju regionalnego prowadzona na szczeblu regionalnym jest spójna, a wyznaczone cele są zgodne z dokumentami strategicznymi. Szansą na zwiększenie spójności w regionie jest konsekwencja i kontynuacja realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju.

Sz szczególnie ważne jest, aby region, charakteryzujący się dużym zróżnicowaniem wewnętrznym, wykorzystał potencjały tkwiące w każdym z obszarów. Efektem tak prowadzonej polityki powinien być wzrost konkurencyjności całego regionu i każdej jego części, przejawiający się m.in. w poprawie jakości życia jego mieszkańców. Rosnące nierówności prowadzą do dalszej peryferyzacji, wyludniania oraz dekapitalizacji majątku.

Literatura

- Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej, 2012, *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – uwarunkowania strategiczne*, załącznik Umowy Partnerstwa, maj, Warszawa.
- European Commission, 2011, *European Competitiveness Report 2011*, Commission staff working document SEC(2011) 1188, accompanying document to the Communication – Industrial Policy: reinforcing competitiveness, (COM(2011) 642 final) (SEC(2011) 1187 final).
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju,
http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/fundusze_europejskie_2014_2020/Strony/Kontraktterytorialny_nowymodelwspolpracyzregionami.aspx (25.04.2014).
- Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, 2014, Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, 8 kwietnia, Wrocław.
- Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego 2020*, 2012, Dolny Śląsk, Wrocław.
- UMWD, 2011, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na Lata 2007-2013, Dokument przyjęty przez Komisję Europejską decyzją nr K(2011) 9362 zmieniającą decyzję K(2007) 4207 w sprawie przyjęcia programu operacyjnego w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem Konwergencji dla regionu Dolny Śląsk w Polsce (CCI 2007PL161PO005) oraz Uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego nr 748/III/07 z 25.09.2007 r., z późn. zm.
- UMWD, 2013, Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, 25 października, Wrocław.

PARTNERSHIP AGREEMENT AND REGIONAL OPERATIONAL PROGRAM FOR LOWER SILESIA FOR THE YEARS 2014-2020

Summary: It is beginning of the new programming period, and with it there are new resources for regional development. In order the country and regions benefit from the funds, certain conditions must be met, among them necessary documents in accordance with the proposals of the European Commission and EU documents are to be prepared. Lower Silesia is a region for which an increase in funding for the ROP is more than 80% compared to the previous programming period. Currently ROP WD 2014-2020 has been submitted to the European Commission which together with the Partnership Agreement are waiting for approval, what will enable to start procedures allowing to use the new resources.

Keywords: Partnership Agreement, Regional Operational Programme, structural funds.